

αὐτόθ' ἢ δ'λειά! αὐτόθ'. || Φρ. Τὸν ἀρδέλιφι 'ς τὸν ξύλον (τὸν τελείωσε 'ς τὸ ξύλο, τὸν ἔδειρεν ἀνηλεῶς) Αἰτωλ. Κλων. Τ' ἀρδέλιφι ἀπ' τοῦ βάρημα τοῦ γ'μάρι (τὸ γομάρι, τὸ φορηγόν ζῶον) Αἰτωλ. Ἀρδέλιφι τὰ σῦκα (τὰ κατεβρόχθισε) Κλων. 2) Μέσ. κουράζομαι ὑπερβολικῶς, ἀποκάμνω Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἀρδιλεύκι ἀπ' τῇ δ'λειά. Εἶμαι ἀρδιλιμένως ἀπ' τ'ν ἀπουσταμάρα.

ἄρδεμα τό, Πόντ. (Κοτύωρ. Σούρμ.) ἄρδεμαν Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἄρδεμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἄρδευμα. Τὸ νὰ ἀρδεύῃ τις, τὸ ἄρδευμα, τὸ πότισμα ἐνθ' ἄν.: Με τὸν λὸν τ' ἄρδεμαν καλὸν 'κ' ἐν' Τραπ.

ἄρδευτήριν τό, Πόντ. (Οἶν.) ἄρδευτέρ' Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀρδεύω. Τὸ ἀγγεῖον διὰ τοῦ ὁποίου ἀρδεύουν ἐνθ' ἄν.: Ἐπαρ' τ' ἀρδευτέρ' καὶ πότισον τὸ κεπὶν Χαλδ. Συνών. ποτιστήρι.

ἄρδεύω Καππ. (Σίλατ. κ.ά.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κολων. Κοτύωρ. Κρώμν. Σάντ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἄρδεύω Καππ. (Σίλ.) ἄρδεύω Καππ. (Σινασσ.) Πόντ. (Οἶν. Σινώπ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ.) ἄρδεύω Καππ. (Φάρας.) Πόντ. (Σινώπ.)

Τὸ ἀρχ. ἀρδεύω. Ὁ τύπ. ἀρδεύω καὶ μεσν. Ἰδ. ΦΚουκουλ. ἐν. Byzant. Zeitschr. 19 (1910) 425.

1) Ποτίζω, ἐπὶ τῆς γῆς ἐν γένει καὶ τῶν φυτῶν Καππ. (Σίλ. Σίλατ. Σινασσ. Φάρας. κ.ά.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Σάντ. Σινώπ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἀρδεύω τὸ κεπὶν-τὰ λάχανα-τὰ φυτὰ-τὸ χωράφ' κττ. Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά. Ἀρδεύω τὸ γαστρίν (τὴν γλάστραν) Οἶν. Ἐβρεξεν 'κ' ἐδρεῦτεν τὸ χωράφ' (ἔβρεξεν καὶ ἠρδεύθη τὸ χωράφι) Τραπ. Χαλδ. κ.ά. Ἀρδεμένον κεπὶν-χωράφ' κττ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά. 2) Ἐκτρέφω, ἀνατρέφω Καππ. (Σίλατ.): Ἄσμ.

Σήρας κόρη τὸν γέννησε καὶ λέγουν τὸν Πορφύρι, 'ς τὰ σίδερα τὸν γέννησε, 'ς τὰ μάρμαρα τὸν ἄρδενσε. Διὰ τὴν σημ. πβ. τὸ ἀρχ. ἄρδω παρὰ Πλάτ. Πολιτ. 550 Β «τὸ λογιστικὸν ἐν τῇ ψυχῇ ἄρδοντός τε καὶ αὔξοντος».

ἄρδίτσι τό, Λυκ. (Λιβύσσ.) ἄρδίτσι Ἰκαρ. κ.ά. — Λεξ. Βλαστ. ἄρδίτσι Μακεδ. ἄρδούτσι Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *ardici*.

Τὸ δένδρον ἄρκευθος.

ἄρῃ ἐπίρρ. Καππ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τώρα. Πβ. ἀρεσού.

- **αρῆ** κατάλ. παραγωγικὴ κοιν. - **αρέα** πολλαχ.

Ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς -**αρέα** -**αρῆ**, ἐσχηματισμένων δὲ ἐξ οὐσ. εἰς -**ἀρι**, οἶον: **κοντάρει** - **κονταρέα** καὶ **κονταρῆ**, **φτυάρι** - **φτυαρέα** καὶ **φτυαρῆ**, **πυρνάρι** - **πυρναρέα** καὶ **πυρναρῆ** καὶ δηλούντων πληγὴν, μέτρον, φυτὰ κττ. ἀπεσπάρθη τὸ -**αρέα** -**αρῆ** ὡς παραγωγικὴ κατάλ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικά δηλοῦντα 1) Φυτὰ, οἶον: **ἀργό** - **ἀργαρέα**, **ἀμανίτης** - **ἀμανιταρῆ**, **κλήμα** - **κληματαρῆ**, **λύγος** - **λυγαρῆ** κττ. 2) Μέτρον ἢ περιεχόμενον, οἶον: **ἀλών** - **ἀλωναρῆ**, **καλάθι** - **καλαθαρῆ** κττ.

ἀρειμάνιος ἐπίθ. λόγ. κοιν.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. **ἀρειμάνιος**.

1) Μέγας: Ἀρειμάνιο μουστάκι κοιν. Ἀρειμάνιος, λυγερὸς, φορῶντας τὴ μικρὴ κάππα μόνο μπῆκε μὲ μῆρα 'ς τὴ χώρα ΔΒουτυρ. Ἐπανάστ. ζῶων 150. 2) Μεγαλοπρεπής: Ἀρειμάνιο περπάτημα.

- **αρεῖο** κατάλ. παραγωγικὴ κοιν. - **αρεῖο** Πελοπν. (Μάν.)

Ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς -**εῖο** -**εῖο**, ἐσχηματισμένων δὲ ἐκ τῶν εἰς -**ἀρι**ς οὐσ., οἶον: **ἀνυφαντάρεις** - **ἀνυφανταρεῖο**, **καρβουνάρεις** - **καρβουναρεῖο** καὶ **καρβουναρῆ**, **μακελλάρεις** - **μακελλαρεῖο** καὶ **μακελλαρεῖο** κττ. καὶ δηλούντων τόπον, ἀπεσπάρθη ὁλόκληρον τὸ -**αρεῖο** -**αρεῖο** ὡς παραγωγικὴ κατάλ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται 1) Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν δηλοῦντα τόπον, δοχεῖον κττ., οἶον: **ἀλάτι** - **ἀλαταρεῖο**, **ἀσβέστης** - **ἀσβεσταρεῖο**, **καμπάνα** - **καμπαναρεῖο**, **κεραμίδι** - **κεραμιδαρεῖο**, **σκουπίδι** - **σκουπιδαρεῖο** κττ. κοιν. **λόγγος** - **λογγαρεῖο** (πυκνὸς **λόγγος**) Πελοπν. (Μάν.) Μερικὰ τούτων ἔχουν σημ. σκωπτικὴν, οἶον: **Βλάχος** - **Βλαχαρεῖο**, **Γύφτος** - **Γυφταρεῖο** κττ. κοιν.

2) Οὐσιαστικά ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων δηλοῦντα ἀφηρ. ἐννοίαν, οἶον: **ξαπλωτός** - **ξαπλωταρεῖο** πολλαχ. **πολυμιλητής** - **πολυμιληταρεῖο** ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,67.

ἄρειος ὁ, σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Οἶν. Χαλδ. κ.ά.) ἄρειους βόρ. ιδιῶμ. ἄρειε Τσακων. ἄρειο τό, Μύκ. Σῶρ.

Τὸ μεταγν. κύριον ὄν. ἄρειος.

1) Ὁ γνωστὸς αἵρεσιάρχης τῆς Ἀλεξανδρείας διδάσκων ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι κτίσμα τοῦ Πατρὸς, ἄνθρωπος θεοφόρος καὶ οὐχὶ θεὸς σαρκοφόρος, ἔχων φύσιν διάφορον τῆς τοῦ Πατρὸς, τοῦ ὁποίου τὴν διδασκαλίαν κατεδίκασεν ἢ κατὰ τὸ ἔτος 325 συνελθοῦσα ἐν Νικαίᾳ πρώτη οἰκουμένη συνόδος. Ἐν τῇ λαϊκῇ παραδόσει ὁ ἄρειος παρίσταται ὡς ἄνθρωπος πονηρότατος καὶ στωμύλος, σκεῦος τοῦ διαβόλου ἐπιτήδειον νὰ δημιουργῇ σκάνδαλα, διὸ καὶ ἐτιμωρήθη φρικτῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν πονηρίαν καὶ κακίαν του, διότι ὑπέστη ἐν τῷ ἀποχωρητηρίῳ φρικτὴν διάρρηξιν τῆς κοιλίας καὶ ἔκχυσιν τῶν ἐντέρων σύνθηθ.: **Ξέρεις τί πρᾶμα εἶν' αὐτὸς ὁ ἄρειος!** Πάρ. Ἄμὸν ἄρειος πολλὰ διεστραμμένος ἐν' Πόντ. || Φρ. Ἐχει τοῦ Ἀρείου τὴ γλῶσσα (ἐπὶ τοῦ στωμύλου) Πελοπν. **Νὰ ρέψῃ σὰν τὸν ἄρειο καὶ νὰ σκουληκοβρομήξῃ!** (ἀρά) Ἀθῆν. **Νὰ πάθῃ σὰν τὸν ἄρειο!** Πελοπν. (Λακων.) **Νὰ πέσουν τ' ἀντερά του σὰν τοῦ Ἀρείου!** ΝΠολίτ. Παροιμ. 4,27. **Νὰ ρέψ' σὰν τοῦν Ἀρείου!** Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἄ τρέμῃς σὰν τὸν ἄρειο! ('ἀ = νὰ) Σύμ. **Νὰ ξιράσ' τ' ἄδρα τ' σὰν τοῦν Ἀρείου!** (νὰ ξεράσῃ τ' ἀντερά του κτλ.) Θράκ. (Μάδυτ.) **Νὰ ρέψῃς τζαὶ νὰ πάθῃς σὰν τὸν ἄρειο!** (νὰ ρέψῃς καὶ νὰ πάθῃς σὰν τὸν ἄρειο) Τσακων. β) Ἀνθρωπος πανοῦργος, κακός, πείσμων Θράκ. Μακεδ. Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Οἶν.) κ.ά.: **Αὐτὸς εἶναι ἄρειος, θιὸς νὰ φ'λάῃ!** Μακεδ. ἄρειε, ἑωσφόρε, ντ' ἐποικες! (τί ἔκανες;) Κερασ. 2) Ὁ ἀντίχριστος, ὁ διάβολος Πόντ. (Ἄμισ.): **Ἀνάθεμα τὸν ἄρειο σ'!** Ἄμισ. 3) Τύραννος Σκῦρ.: **Μὲ παιδεύ' σὰν ἄρειος.**

4) Δαίμων τῆς βουλιμίας, τῆς ἀκορέστου πολυφαγίας (λησμονηθείσης τῆς ἀρχικῆς αἰτίας τῆς διαρκήσεως τῆς κοιλίας τοῦ Ἀρείου ἐνομίσθη αὕτη ὡς ἀποτέλεσμα ὑπερβολικῆς πολυφαγίας ἐκ δαιμονικῆς ἐπιδράσεως προερχομένης, πβ. τὰς φρ. **κοντεύω νὰ σκάσω ἀπὸ τὸ πολὺ φαεῖ**, **ἔφαγα πολὺ καὶ θὰ σκάσω** κττ.) Κύπρ.: Φρ. **Φάουσαν νὰ φάῃ, ἔδει ἄρειον ἄνω του** (ἐπὶ πολυφάγου) Κύπρ. **ἄρειον ἄνω σου, πόσες φολές νὰ φάῃς!** (ἄρειον ἔχεις ἑπάνω σου κτλ.) αὐτόθ. β) Ἐπιθετικ. ὁ λίαν λαίμαργος, ὁ ἀκόρεστος Κύπρ. 5) Οὐδ. ἀρατικῶς, στόμα